

i particularment en el cat. *ofegar/afogar*. De *xafogor* és derivat l'adjectiu *xafogós*, registrat des del Lab. 1840 («bochornoso, *aestuuosus*») i també usat ja en l'*Ail.*: «veren lluytar dos enemics vaixells / --- / van per muntar-se les tallantes proes / --- / Així d'estiu en tarda *xafogosa*, / dos núvols, tot just nats, d'ala negrosa, / s'escometen, al veure's, ab un bram / --- / fent estremir al espectec del llamp», *Intr.*, 3a; «passada la forta solejada d'un dia d'agost *xafogós*, quan l'astre, com cansat d'entontir la terra permetia que un lleuger griso gosés aixecar-se», Massó Torrents (*Croquis Pir.* 2 I, 67).

CULTISMES: *Sufocar* ['ofegar, impedir la respiració', Cauliach, 1492; 'apagar, extingir', 1491, Albert el Gran, *Quesits*; *sufogar* en Agustí, *Secrets d'Agr.*; 'reprimir un sentiment etc.' en autors moderns; *DAG.*, s. v. *sofocar* duu l'ac. de 'anular (en les eleccions)',¹³]; pres del ll. *suffocare* id. *Sufocació* [1491, Albert el Gran, *Quesits*; Belv. 1805 etc.; 'anullament en una elecció' (*DAG.*)], pres del ll. *suffocatio* id. *Sufocador* [Lab. 1839]; *sufocament* [un ex. de Pons Massaveu, *AlcM*], *sufocant*, adj. [Belv. 1805; Noller]; *sufocatiu*, ant. [un ex. de Felip de Malla, *Pecador Remut*], *sufocor* [un ex. de Pons i Massaveu], *sufoquina* 'sufocació' (segons *AlcM* usual a Morella).

CPT.: *Ofegabous*, pl. 'salamandra de l'esp. *Pleurodeles Wallii*' (Boscà, *Fauna val.*, 509; localitzat per *AlcM* a Gandia).

¹ Aquesta variant no s'ha de confondre amb el mot homònim *afogar* 'cremar, devastar' (ant.) i dial. que és un derivat de *foc* (veg. sota aquest mot).—

² Coromines el devia heretar de la seva família empordanesa; de fet, en la seva obra autobiogràfica, *Les presons imaginàries*, el posa en boca del seu pare que era de l'Empordà: «Jo sóc mort, m'afogo quan camino, i si maten el Peret no podré viure. M'afogo, m'afogo» (3.ª ed., 1965, p. 164); l'usa, doncs, com a una forma popular, però amb caràcter literari en *Vida Austera*: «Els més nobles plaers espirituals se li entenebreixen o *afoguen* en l'ambient del seu materialisme groller» (O. C., p. 765a15).—

³ *AlcM* duu *enfogar-se* 'tapar-se el cel, ennuvolat-se' com a forma de la Costa de Llevant; JCoromines va sentir a un vell pescador de Sant Pol (1925): «ella s'ha 'mfogat'» («s'ha negat»).—⁴ Mn. A. Alcover escriu *aufegar* (*BDLC* VII, 133) i *aufegat* (ib. VIII, 43), veg. també n. 8.—⁵ Citem de l'edició que prepara Catherine Ukas a la Universitat de Toronto; en Mirret, *Libre de Daniel*, v. 1644.—⁶ Cf. *ixafegar* que Ferraz, *Vocab. Alta Rib.*, dona s. v. *jadear*: «Ixo moset arriarà *ixafegan*».—⁷ Veg. també les observacions de GColon (*El lèxic cat. en la Rom.*, Madrid 1976), p. 218.—⁸ JCoromines registra *aufegar-se* 'negar-se' a Sumacàrcer (Rib. de Xúq.), 1962; a Demús (Horta de Gandia) 'inundar-se les collites': «el Barranc desaigua en el Sequial que en diuen Riuet de l'Estany; així no s'aufeguen les rendes»; a Morvedre va anotar *Cova 'ls Aufegats*; a Sorita i Hortells (Ports de Mor.) *Toll dels Aufegats* (1961); a Àreu (Alt Pallars) *aufegar-se* (en el riu),

1933, també a Tor (id.). Notem a més *ahogar* en l'arag. de Bielsa, 'submergir, llançar en el riu la fusita' (veg. *NEGAR* II, per sentits semblants).—⁹ No sembla ser del tot absent en oc. ant.; Raynouard duu *ofegar* 'negar' amb l'ex. «Foron *offegat* en la mar», que procedeix d'una traducció del Nou Test. (Marc., 5.13), corresponent al text llatí «et *suffocati* sunt in mari» (GColon, ib., p. 83, n. 8); però a judicar per Mistral i Vayssier avui *oufegà* sols significa 'asfixiar'.—¹⁰ Cf. *Ofegazó*, ant. 'ofegament, ofec', que dona *AlcM* de la trad. d'Ibn Wáfíd, *Libre de les Medicines Part.*: «--- can és mesclat ab la mel o ab sucre, val contra la tos e contra la *ofegazon*» (p. 161); escrit també *afogao* (p. 44) i *afogazó* (p. 125).—¹¹ *Afogament* en el sentit nàutic designant el forat on s'implanta l'arbre d'una barca, potser sigui un derivat de *fòcus* 'fogar'.—¹² Potser es tracti d'un encreuament de *marf* 'esmortuït' amb *ofegat*.—¹³ *DAG.* ho explica així: «quan en les eleccions per insaculació sortia un nom de persona qui tenia excusa legítima per no acceptar el càrrec, se *sufocava*, es tenia per no extret».

Ofeger, V. *ofici* (FER) *Ofegó*, *ofegor*, *ofegós*, *ofeguí*, *ofeguim*, V. *ofegar* *Ofendre*, *ofendut*, *ofenedor*, *ofenós*, *ofensa*, *ofensar*, *ofensible*, *ofensió*, *ofensiu*, *ofensiva*, *ofensivament*, *ofensor*, V. *defendre* (III, 42b 33ss.; hi afegim +*ofenent* 'ofensor' Eiximenis, *Dones*, p. 269.1) *Oferçó*, *oferena*, *oferent*, *oferidor*, *oferiment*, *oferina*, *oferint*, *oferir*, *oferre*, *oferta*, *oferter*, *ofertina*, *ofertó*, *oferter*, *oferitori*, V. *preferir* *Ofès*, *ofesa*, V. *ofendre* (DEFENDRE III, 42b33ss.) *Ofici*, *oficiador*, *oficial*, *oficialia*, *oficialada*, *oficialat*, *oficialeria*, *oficialia*, *oficialitat*, *oficialment*, *oficiant*, *oficiari*, *oficier*, *oficina*, *oficinal*, *oficinesc*, *oficinista*, *oficiós*, *oficiosament*, *oficiositat*, V. *fer* *Oficleide*, V. *figle*

OFIDIS, 'ordre de rèptils que comprèn les serps', pres del gr. *ὄφιδιον*, dim. d'*ὄφις* 'serp'; són derivats del mateix mot grec: *ofioide* 'semblant a una serp', *ofita* 'una varietat de roca ígnia', ll. *ophites*, gr. *ὄφιτης* 'un marbre amb taques com les d'una serp'; *ofiuic* 'el Serpentari' (constel·lació), ll. *ophiuchus*, gr. *ὄφιοῦχος*, compost amb *ἔχειν* 'agafar'.

Ofio-, primer element dels compostos com *ofioglossàcies*, *ofiologia*, *ofiomància*, *ofisaure*.

Oforçó, *ofrena*, *ofrenar*, *ofrir*, V. *oferir* (PREFERRIR) *Oftalmia*, V. *ull* i *oblada* *Oftàlmic*, *oftalmia*, *oftalmitis*, *oftalmo-*, *oftalm-*, *oftalmografia*, *oftalmòleg*, *oftalmologia*, *oftalmoplegia*, *oftalmoscopi*, V. *ull* *Ofuscació*, *ofuscadament*, *ofuscador*, *ofuscament*, *ofuscar*, *ofusquir*, V. *fosc* *Ogiva*, *ogival*, V. *aljub*

OGRE, 'gegant dels contes de fades, devorador de nens', *ogressa*, f., vènen del fr. *ogre*, *ogresse*, respectivament. □ 1.ª doc.: *ogre*, Lab. 1888.

En francès ja apareix en el seu sentit modern al començ del S. xiv (Bloch-W.); molts incloent-hi aquest darrer diccionari i FEW (VII, 394a), volen derivar